

בתי המשפט

005122/99 ת.א.		בית משפט השלום בירושלים	
16/12/029.12.02 תאריך:		בפני כב' השופט רפאל יעקובי	

-	1. עזאירה _____	בעניין:
-	2. עזאירה _____	
-	3. (קטינה) _____	
-	4. (קטינה) _____	
-	5. (קטין) _____	
<u>התובעים</u>	ע"י ב"כ עוה"ד י. וולפסון	

נגד

-	מדינת ישראל - משטרת ישראל
<u>הנתבעת</u>	ע"י ב"כ עוה"ד ר. צביאלי

פסק דין

א. כללי

1. התובעים בתביעה דגן הם שני הורים ושלושת ילדיהם, שכולם תושבי נפת שכם שבתחומי הרשות הפלסטינית. הנתבעת היא משטרת ישראל.
2. ביסוד התביעה עומדת הטענה כי המשטרה לא חקרה, או לא חקרה כראוי, תלונה שהגישו התובעים, בקשר לארוע מיום 29.10.93, שבו "פרעה קבוצה

של תושבים ישראלים במשפחה פלסטינית" (סעיף 1 לסיכומי התובעים).

לטענת התובעים, "רשלנות המשטרה גרמה לתובעים נזק בכך שמנעה מהם להיפרע את נזקיהם מהפורעים", ובנוסף לכך, "רשלנות המשטרה גרמה לתובעים נזק גם במובן זה שבטאה זלזול בזכותם לשלמות גופם, התייחסה אליהם כאל מי שהפגיעה בהם אינה טעונה בירור ופגיעה בכבודם כבני אנוש".

ודוק: טענת התובעים כלפי המשטרה אינה על כך שאיפשרה קרות האירוע

שארע להם, או לא מנעה התרחשותו (כפי שנטען, למשל, בתביעה נשוא ע"א

6970/99 אבו סמרה נ' מדינת

ישראל - פסק דין מ- 27.8.02; טרם פורסם). עניינה של התביעה בטענות כלפי

החקירה שלאחר הארוע בלבד.

3. הארוע שארע לתובעים מתואר בתצהירי העדות הראשית של התובע 1

(1/ת) והתובעת 2 (2/ת). אביא את הדברים מתוך תצהיר התובע 1, שהוא מפורט

יותר:

"3. זכור לי כי בתאריך 29.10.93 בסביבות השעה 14:30 -

15:00 נסעתי ברכבי מסוג פולקסווגן דבל קבינה - מסחרי

מודל 71, בצבע אפור שמספרה _____ יחד עם בני

משפחתי, אשתי _____, בני _____ שהיה באותו עת בן

חודשיים, ושתי בנותיי, _____ שהייתה בת שלוש ו _____

שהיתה בת שנתיים. אשתי ובני ישבו לידי ואילו שתי בנותיי

ישבו במושב האחורי.

4. נסענו מביתנו בעצירה אל קבליה לשכם, לצורך

בדיקה רפואית של בני הפעוט _____ שהיה חולה.

5. כשהתקרבתי לצומת שמובילה להתנחלות יצהר,

במהירות 40 קמ"ש, באו ממול שלושה רכבים שניים מסוג

פורד טרניז (צ"ל: טרנזיט - ר.י.). אחד בצבע אפור, והשני

בצבע כתום בהיר נוטה לצהוב, והרכב השלישי מסוג

סובארו. היו אלו רכבים בעלי לוחיות זיהוי ישראליות

והיושבים בהם היו חובשי כיפות ובעלי זקנים.

להערכתו היו הרכבים שייכים למתנחלים מיצהר (או

- קשורים בדרך כלשהי להתנחלות זו) שכן מייד עם תום הארוע ראיתי אותם נוסעים לכוון התנחלות יצהר.
6. בהגיעו (צ"ל: בהגיעי - ר.י.) לצומת הפונה ליצהר עצרתי על מנת לאפשר לרכבים לפנות לכוון ההתנחלות אולם להפתעתי נעצרו הרכבים וחסמו את הדרך.
7. מהרכבים ירדו כ- 10 מתנחלים, הם היו חמושים, והיו להם אבנים בידיים. (איני זוכר כיום האם ירדו מהרכבים עם האבנים או שאספו אבנים אלו מגדר סמוכה למקום).
8. המתנחלים התחילו לצעוק ולקלל תוך שהם צועדים לעברנו. חלק ירו באויר וחלק ידו לעברנו אבנים.
9. אני ומשפחתי נבהלנו מאוד וקיבלנו התקף חרדה, האשה ואני התחלנו לצעוק והילדים בכו. הרגשתי בחוסר אונים מוחלט נוכח התפרעותם האלימה של המתנחלים.
10. המתנחלים הגיעו לרכבי והקיפו אותי, הם ירו בגלגלים ובמכסה המנוע. אחד מהמתנחלים התקרב לחלון שלצידי תפס את שערותי, משך אותי והתחיל לנער אותי. מתנחל אחר פתח את הדלת שליך אישתי, וניסה לסחוב אותה החוצה. היא צעקה והתנגדה לו. באותו רגע, מרוב הפחד והבהלה, אשתי הטילה את צרכיה במקום, ובכתה מרוב בהלה.
11. אציין כי כבר בהתחלה זרק מתנחל אבן גדולה על הדלת שלידי ולא יכולתי לפתוח אותה ולהימלט. לפתע הבחנתי במתנחל מקדימה וראיתי שהוא מתכוון לזרוק אבן גדולה ישירות לראשי כשהוא במרחק מטר מהאוטו. הזזתי את ראשי ואת גופי לכיוון אשתי ברגע האחרון, וכך פגעה האבן בידי השמאלית בלבד.
12. במשך כל הזמן המשיכו המתנחלים לידות אבנים לעבר שמשות הרכב מכל הכיוונים. כמו כן שברו את האורות, וגם את אורות הבלינקרים.
13. בזמן שהתכופתי לכיוון אשתי, כשנזרקה לעברי האבן הגדולה, דחפתי אותה החוצה ויצאנו מכיוון הדלת שלה. בני _____ בן החודשיים היה בזרועותיה. מבועתים מהארוע רצנו בערך 20 מטר, ואז אשתי צעקה, ששתי בנותינו _____ ו _____ נשארו בתוך הרכב.
14. שבתי על מנת לחלץ את בנותי - התקרבותי לרכב,

וראיתי שחלק מהמתנחלים כבר היו בדרכם חזרה לרכבם וחלק עוד מתעסק ברכבי. המתנחלים שברו את רכבי כליל. הם פתחו את מכסה המנוע, קרעו את כל החוטים ולא השאירו שם דבר שפועל בתוך הרכב. ואז כולם עזבו.

15. אני הגעתי לרכב, וראיתי את שתי בנותי הקטנות על ריצפת הרכב מאחור, כל השיער שלהן מכוסה בשברי זכוכית ולידן על הריצפה מספר אבנים. בנס גדול - בנותי לא נפגעו מהאבנים ומהשמשות השבורות.

16. הוצאתי את הבנות מהרכב. הבחנתי בשלושת הרכבים של המתנחלים נכנסים להתנחלות יצהר. ואז בא נהג רכב שנסע אחרי ונעצר מאחור כ- 200 מטר הרחק מהארוע. הוא ירד מרכבו עזר לאשתי ולי, ואסף אותנו ברכבו. ממקום הארוע נסענו ישירות לתחנת המשטרה בשכם".

אין ספק, כי אפילו כולל התצהיר הגזמות והפרזות, עדיין עומד בבסיסו ארוע קשה ותמור.

ב. החקירה או העדרה ומה שלאחר מכן

4. לעניין הפעולות והמהלכים שלאחר הארוע, מצד התובעים ומצד המשטרה, ניתן ללמוד מתוך התצהירים שהוגשו ומנספחיהם, ומן החקירות הנגדיות של העדים. כאמור, מטעם התובעים הוגשו תצהירים של התובע 1 ושל התובעת 2. מטעם הנתבעת הוגש תצהיר של אלברט אוחיון, אשר במועד הארוע (29.10.93) שימש "ראש מחלקת חקירות בתחנת שכם" (סעיף 2 לתצהירו, נ/4).
5. המדינה בסיכומיה אינה חולקת על הצגת העובדות, כפי שזו נעשית בסיכומי התובעים. בחינה של האמור בסיכומי התובעים מגלה כי הדברים אכן מוצגים באורח התואם את חומר הראיות. כיוון שכך, ניתן להסתמך במידה רבה על סיכומי התובעים בקשר לכך.
6. השתלשלות העניינים ביום הארוע, בשעות שלאחר התרחשותו, כפי שהיא מובאת בסיכומי התובעים, היא כדלקמן:

6" כוחות צבא ומשטרה הגיעו למקום האירוע ממש בסמוך לאחריהם. התובעים נסעו מעצירה אל קבליה בסביבות השעה 14:30 - 15:00, לפי זכרונם היום. לפי העדויות המשטרתיות שצירפה הנתבעת היה האירוע בסמוך לשעה 16:00. כוח המשטרה ברשות רפ"ק דוד לוי קיבל את הדיווח על האירוע בשעה 16:25, ומשהגיע למקום כבר היו שם סגן מפקד החטיבה וכוח מג"ב (דו"ח פעולה של רס"ל עטילה מיום 29.10.93, שצורף לתצהירי הנתבעת). עדויות כתובות נגבו על-ידי המשטרה במקום האירוע בשעות 16:49 ו- 17:20 ביום האירוע.

7. עדים לאירוע מסרו תיאורים מדויקים ועקביים של כלי הרכב בהם השתמשו הפורעים: העד אבו חמד מדווח על "רכב מסוג טרנזיט צהוב וסובארו צבע אדום" (עדותו מיום האירוע שצורפה לראיות הנתבעת). התובע 1, בעדותו שצורפה לתצהירי הנתבעת והוגשה גם כ- 1/נ, מציין "סובארו צבע אדום ורכב אחר מסוג פורד טרנזיט בצבע צהוב, ורכב אחר שאני לא זוכר מאיזה סוג" (נ/1 בשורות 5-7) ובהמשך עדותו (שורה 24 ואילך): "אני יכול לזהות שני רכבים הרכב האדום שהוא מסוג סובארו, והפורד טרנזיט שצבעו צהוב. ופורד צבע בז'..."

בדו"ח הפעולה של רס"ל עטילה מיום האירוע, בתחתית הדו"ח הוא מציין "לדברי המקומיים שהמתנחלים היו בשני כלי רכב אחד מסוג סובארו אדום והשני מסוג טרנזיט צבע צהוב, ואחרי הירי גם על רכב מסוג טרנזיט צבע אפור שנסעו לכוון יצהר".

זכ"ד של רס"ל עטילה מיום האירוע (צורף לתצהירי הנתבעת, ועליו הסימון יג) מלמד כי:

"בהמשך לאירוע התפרעות מתנחלים בצומת בורין יצהר הסמח"ט הגיע לישוב יצהר ואיתר רכב מסוג פורד טרנזיט צבע צהוב ומספר הרכב _____ שייך לחברת הסעות חדד ובניו. ולדברי הסמח"ט המנוע של הרכב חס..."

7. לגבי היום שלאחר הארוע והימים שאחריו, היה לעד אוחיון ספק אם נעשתה כניסה של המשטרה ליישוב יצהר, לצורך איתור רכבי הפורעים והמשך החקירה, אם לאו. בהקשר זה, מקובלות עליי טענות התובעים (בסעיפים 12-13 של סיכומיהם), שלא באה עליהן כל השגה או תגובה מצד הנתבעת, כי המסקנה המתבקשת היא, שלא נעשתה כניסה של המשטרה ליישוב יצהר, וכי לא נעשה כל נסיון מצד משטרה לאתר את הפורעים, בין באמצעות רכביהם, בין בכל דרך אחרת.

8. מקובלות עליי גם טענות התובעים (בעיקר בסעיפים 7,9, 11 ו-14-17 של סיכומיהם), המתבססות במידה רבה על דברים שאישר עד הנתבעת בחקירתו הנגדית, כי למשטרה היו ממצאים ונתונים לא מעטים, שאיפשרו לה להמשיך בחקירה ולהגיע לאיתור הפורעים. אני מקבל גם את הטענה, כי אילו היתה המשטרה מעוניינת בכך, יכלו להיות לה בנקל גם ממצאים ונתונים נוספים שיכלו להביא לאותה תוצאה.

מקובלת עליי, אפוא, טענת התובעים המסכמת, כי המשטרה לא ביצעה את שיכולה היתה לבצע לצורך חקירה ממצה, אשר אילו נערכה, קיימת סבירות גבוהה שהיתה מובילה ללכידת הפורעים. למעשה, עד הנתבעת מאשר זאת. כמו כן, בסופו של דבר, את ההימנעות מהמשך החקירה הוא אינו תולה בכך שלא היו סיכויים טובים להצלחתה. הוא מסביר זאת בלחץ ארועים, שהביא לקביעת סדרי עדיפויות כאלה שלא איפשרו לחקור לגבי המקרה דנן מעבר לאותו מעט מאד שנעשה בפועל.

9. ביום 22.11.93, כשלושה שבועות לאחר הארוע נסגר תיק החקירה "מתמת חוסר ראיות מספיקות" (סעיף 16 לנ/4; ת/5).

10. אין מחלוקת, כי הודעה בכתב למתלוננים (התובעים) על סגירת תיק החקירה, כמתחייב לפי סעיף 63 לחסד"פ, נשלחה אל ב"כ התובעים רק למעלה משנה לאחר ההחלטה על סגירת התיק. הודעה בעל פה על כך נמסרה זמן קצר

קודם לכן, ב- 27.1.95 (ראו סעיף 13 לכתב התביעה וסעיף 13 לכתב ההגנה וכן ת/5).

11. במועדים הנ"ל, המשטרה לא איפשרה לתובעים או לבא כוחם לצלם או לקבל חומר מצולם מתוך תיק החקירה. בת/5 הנ"ל, שהוא מיום 13.3.95, מודיעה המשטרה לב"כ התובעים דאז, כי "אין מה לצלם מהתיק", וכי "אין אישור לצלם".

בעקבות התכתבויות נוספות נמסר החומר לב"כ התובעים ביום 6.8.95, כמעט שנתיים לאחר הארועים.

12. התובעים לא הגישו ערר על ההחלטה לסגור את תיק החקירה. לטענתם, לא ראו טעם בכך, לאחר שאת ההודעה על סגירת תיק החקירה קבלו זמן כה רב לאחר הארוע.

ג. לוח זמנים בעניין התביעה בה עסקינן

13. התביעה דן הוגשה ביום 9.3.99.

14. שמיעת הראיות החלה ונסתיימה ביום 8.1.01.

15. לאחר סיום שמיעת ההוכחות, בוששו סיכומי התובעים לבוא. בתחילה נתבקשו וניתנו ארכות על גבי ארכות. בשלב מסויים, משלא הוגשו סיכומים, מבלי שבאה בקשה לארכה נוספת, נדחתה התביעה (פסק דין מ- 14.1.02).

ביום 18.2.02 בוטל בהסכמה פסק הדין הנ"ל.

ביום 23.4.02 הוגשו, סוף סוף, סיכומי התובעים, וביום 29.9.02 הוגשו

סיכומי הנתבעת.

16. בעקבות החלטתי מיום 10.10.02, שניתנה לאחר עיון במכלול החומר

שבתיק, התקיים דיון ביום 18.11.02, אשר בו עלו רעיונות שונים לפשרה, או

לפסיקה לפי סעיף 79א.

17. בסופו של דבר, הוגשה הודעה ביום 21.11.02, לפיה מתבקשת הכרעה שיפוטית מלאה. יהי כן.

ד. השאלות שעל הפרק

18. לנוכח התשתית העובדתית שצויינה לעיל, עלינו להכריע בתחילה בשאלה האם חקירה משטרתית עשויה לשמש מקור לתביעת נזיקין, דהיינו, שפרטים מן הציבור יהיו זכאים לתבוע את המשטרה בנזיקין בקשר לחקירה שנערכה, או שלא נערכה, או שמא חובת המשטרה לחקור היא חובה שתרופותיה הינן במישור המשפט המנהלי גרידא.

אם התשובה לשאלה הראשונה הנ"ל תהיה כזו שתפתח פתח לתביעה דוגמת התביעה דנן, נצטרך לשאול עצמנו, האם המשטרה אכן התרשלה בנסיבות המקרה דנן, או שמא בטענותיה בדבר עומס וסדרי עדיפויות יש כדי ללמד כי לא התרשלה.

שאלה נוספת שתישאל הינה, אם במקרה שיש הצדקה לטרוניות כאלה או אחרות של התובעים כלפי המשטרה, אזי מוצדק לחייב את המשטרה לפצות את התובעים על "זלזול בזכותם לשלמות גופם", התייחסות אליהם "כאל מי שהפגיעה בהם אינה טעונה בירור" ופגיעה "בכבודם כבני אנוש". כעקרון, פיצויים כאלה עשויים לבוא בנוסף לפיצויים אחרים, או כפיצויים בלעדיים. שאלה נוספת, אשר אפשר שתישאל, היא, האם יש לייחס נפקות לכך שהתובעים לא הגישו ערר על ההחלטה לסגור את תיק החקירה בקשר לתלונתם.

19. אמור מעתה, כי קיימת אפשרות שתביעת התובעים תידחה לחלוטין, ולצידה האפשרות שהיא תתקבל, במלואה או בחלקה. למקרה של קבלת התביעה - במידה זו, או אחרת - תעמוד על הפרק שאלת הפיצויים שראוי לפסוק בנסיבות המקרה.

ה. תביעת נזיקין בעקבות חקירה משטרתית

20. בשורה ארוכה של פסקי דין קבע בית המשפט העליון כי המשטרה -

בפעולות שהיא מבצעת, או במחדלים שלה מביצוע את שעליה לבצע - חשופה, בין היתר, לתביעות נזיקין מצד מי שנפגעו מדרך התנהלותה. על קצה המזלג נפנה לכמה דוגמאות מפסקי הדין המוכרים בהקשר זה שניתנו ע"י בית המשפט העליון: ע"א 337/81 בוסקילה נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(3)337; ע"א 429/82 מדינת ישראל נ' סוהן, פ"ד מב(3)733; ע"א 126/85 ר.ג.מ. מרט נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(4)272.

21. גם אופן ביצועה של חקירה משטרתית עשוי, או עלול, להוביל לתביעת נזיקין כנגד המשטרה. אין בעצם העובדה שמדובר בחקירה משטרתית כשלעצמה, כדי לחסום תביעה שכזו. כך נקבע, למשל, בבג"ץ 64/91 חילף נ' משטרת ישראל, פ"ד מז(5)653.

22. אכן, באותו מקרה שבפרשת חילף, דובר בחקירה שהתנהלה במקום שבו הרושם היה שלא היה ראוי לנהלה. לעומת זאת, במקרה שלנו הטענה היא שלא התנהלה חקירה בנסיבות שבהן היה מקום לנהלה.

23. לעניין זהה לשלנו לא הופניתי לאסמכתא כלשהי מפסיקת בית המשפט העליון. הוא הדין לגבי פסיקה של בתי המשפט המחוזיים. האסמכתא היחידה שכן הובאה, ממקרה דומה מאד לדידן, הוצגה ע"י התובעים, אשר צרפו לסיכומיהם את פסק דינו של בית המשפט השלום בירושלים (כב' השופטת ב. כהנא) בת.א. 7808/96 בוטמה נ' מ"י (לא פורסם); פס"ד מיום 1.7.98; צורף כנספח ד' לסיכומי התובעים). בפסק הדין הנ"ל נקבעה אחריות של רשויות החקירה (שם דובר במצ"ח), בגין ניהול חקירה רשלנית, והוטל חיוב לפצות את תושבי השטחים שנפגעו מכך, באופן שעקב החקירה הרשלנית נבצר מהם לתבוע את אלה שפגעו בהם.

24. לעומת מה שהציגו התובעים, הרי שהנתבעת לא הפנתה לכל אסמכתא

שהיא, אשר בה נאמר, כי חקירה משטרית בתורת שכזו אינה עשוייה לשמש מקור לתביעת נזיקין, ברוח מה שהנתבעת טוענת בסיכומיה כאן.

25. בפסק הדין בעניין בוטמה הנ"ל נאמרו, בין היתר, הדברים שיובאו להלן. לעניין מה שבוצע ושלא בוצע במקרה שנדון שם, נאמר כי:

"אכן נעשתה פעולת חקירה, אכן בוצעו בה 38 פעולות אלא מאי, כולן היו טחינת חול, במקום לבצע מספר פעולות בסיסיות שב הקצין החוקר וביצע אותן פעולות חסרות תוחלת..." (ע' 9, ש' 11 - 13);

וכן נאמר כי:

"סיכומם של דברים, פעולות החקירה הבסיסיות ביותר לא נעשו בחקירה זו, לא נעשה ניסיון של ממש לברר מידע שאין ספק שהיה בידיעת צה"ל, אלו חיילים נכנסו לאיזה בית, להשוות את תלונות התובעים ולחקור את אותם חיילים, או לערוך מסדרי זיהוי וכל כיוצ"ב, ולא בכדי החוקר לא היה מסוגל לתת כל תשובה שהיא למחדלים אלו" (ע' 11, ש' 12 - 15).

לגבי השאלה העקרונית קובעת כב' השופטת כהנא כי:

"דומה שאין מחלוקת אמיתית שהנתבעת חבה חובה זהירות מושגית כלפי התובעים".

ביישום של הקביעה העקרונית על נסיבות המקרה שנדון שם, נאמרו בפסק דין זה גם הדברים הבאים:

**”אם היה מדובר בענייננו בהפעלת שיקול דעת מוטעה
בביצוע פעולה כזאת או אחרת של חקירה שהובילה
לתוצאה שאינה נכונה, אכן הייתי סבורה שאין מקום
לאמר שהמדינה הפרה את חובת הזהירות, ברם המבחן
של הפרת חובת הזהירות הוא מבחן של סבירות, דהיינו
אם הרשות החוקרת פעלה בסבירות בעת ביצוע פעולות
החקירה, טעות בשיקול הדעת איננה עומדת בסתירה
למבחן הסבירות של פעולת החקירה, ברם מקום
שפעולות החקירה לא היו סבירות, שכן לא נעשו פעולות
חקירה בסיסיות כבענייננו, אין מדובר כלל על שיקול
דעת מוטעה אלא על רשלנות ולפי כל המבחנים בגין
מעשה שכזה יש להטיל חובת זהירות על הרשות
השלטונית” (ע' 12, ש' 15 - 24; ההדגשות במקור).**

כאמור, המסקנה הסופית של פסק הדין היא, כי הרשות החוקרת התרשלה, ועל כן, הוטל עליה לפצות את אותם תושבי שטחים שנפגעו מכך.

26. ניתן להוסיף עוד רבות בעניין החבות של המשטרה בקשר לחקירה בלתי ראוייה. בנוסף למה שנאמר בפסיקה שאוזכרה, אשר יש בו להדוף את רוב טענות המשטרה, אוסיף בקצרה רק את הדברים שיובאו להלן.
ברי, כי אין לראות בחקירת משטרה עניין שהוא ציבורי גרידא, וכביכול זירת מאבק בין הריבון לעבריינים, ונושא שאין בו עניין ומעמד ליחידי הציבור. עוד לפני חקיקת חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א - 2001, ניתנו לכך כמה ביטויים בחקיקה, שהבולט שביניהם הינו האפשרות שקרבן עבירה יזכה לפיצוי במסגרת ההליך הפלילי, מכח סעיף 77 לחוק העונשין. לאחר חקיקת חוק זכויות נפגעי עבירה, נתרחבו בהרבה הזכויות, כמפורט בחוק זה. אכן, חוק זה כשלעצמו טרם הוחק במועד הארועים דנן. עם זאת, בקיומו של חוק זה עמנו במועד פסק הדין, יש כדי להביא לפרשנות מרחיבה יותר גם בנוגע לעניינים שבהם עסקינן. לטעמי, לכל מה שנאמר לעיל ושייאמר להלן היה מקום להגיע גם ללא קשר לחוק זה. עם זאת, קיומו נותן לדברים תימוכין נוספים.

27. בכל הנוגע לתביעות כנגד המשטרה בגין האופן שבו היא פועלת בהקשר של חקירה ניתן לסבור, כי, כעקרון, פתוחה הדרך לתבוע את המשטרה בכל מקרה של המנעות מחקירה במקום שהיה מקום לחקור, או של ניהול חקירה שלא כראוי. לפי גישה זו, לא צריך לעמוד כל מחסום בפני תביעה דוגמת התביעה דנן.

28. דומני, שבנסיבות דוגמת אלה שבמקרה דנן, הרי שגם אם יימצא מי שיחלוק על הגישה הנ"ל, או יסבור שאין לקבלה באורח כללי וגורף, עדיין, אף הוא יסכים, כי אין לחסום את התביעה דנן על הסף. זאת על שום שבמקרה דנן מדובר במקרה שנסיבותיו מיוחדות. בענייננו מדובר במצב אשר בו המשטרה היא מעין "מונופול", והיא היחידה שבכוחה ובאמצעיה לחקור אל נכון את הארועים דנן, ולאחר את העבריינים, בעוד שקרבנות העבירה (ערבים תושבי השטחים) לא היו מסוגלים לנהל "חקירה פרטית" של ממש (בעצמם או באמצעות חברת חקירות) לאיתור הפורעים (שהם מתנחלים תושבי יצהר).

29. לצורך השוואה, ולביסוס האמור לעיל בסעיף 28, אפנה שוב לפסק הדין בעניין סוהן (הנ"ל בסעיף 20). מאותו פסק דין עולה שגישת כב' השופט ברק שם, שאליה מצטרף גם כב' השופט ש. לוי, מנוסחת בדרך של הכללה. לעומתם, כב' השופט בד, אשר הצטרף לתוצאה בדבר חיוב המשטרה שם, הוסיף: "ברצוני להדגיש, כי הסכמתי זו מוגבלת לסוגיה הספציפית המתעוררת בערעור זה" (שם, בע' 743). בהמשך דבריו, הוא מסביר עצמו באופן הבא:

"...רואה אני את סוג המחדל בו עסקינן בערעור זה כמיוחד במינו. אין המדובר כאן במקרה, שבו נמנעת המשטרה מלנקוט בכל האמצעים הסבירים כדי למנוע ביצועה של עבירה רגילה, כגון עבירה נגד הרכוש, אשר לגביה יכול גם האזרח הנפגע לנקוט אמצעים סבירים כדי להתגונן מפניה ולמונעה. אלא שמטבע הדברים מסורים האמצעים למניעת יציאתו של אדם מן הארץ בניגוד לצו של בית משפט או של בית-דין מוסמך כל כולם בידי המשטרה. על כן נמסר צו כזה באופן שגרתית

לידי המשטרה ומגיע לידי אנשיה במשטרת הגבולות, אשר ביכולתם ומתפקידם לבדוק את זהותו של כל אדם המתכוון לצאת מן המדינה. בדיקה זאת, המתבצעת ללא יוצא מן הכלל ביחס לכל נוסע המגיע לנמל יציאה עובר להפלגתו או להמראתו, נעשית, בין היתר למטרה הספציפית, לבחון שמא הוצא נגד אותו אדם צו האוסר על יציאתו. כאמור, המשטרה, והיא בלבד, חולשת על נושא בדיקה זו, ורק בידיה למנוע את הנזק שייגרם לאדם שביקש את הצו לאיסור היציאה, במקרה שהצו יופר.

בנסיבות אלו גם דעתי היא, כי מוטלת חובה מיוחדת על המשטרה להקפיד על בחינה מדוקדקת ויסודית של הנוסעים המתייצבים במקומות היציאה הרשמיים, ואם אכן יוכח, כי אנשיה התרשלו במילוי חובה זאת, הרי מן הדין הוא כי יוטל על המשטרה, במקרים נאותים, לפצות את מי שניזוק בשל כך" (שם, שם).

30. דברים אלה - בשינויים המחוייבים, ובהתאמה לנסיבות המקרה דנן - יש להחיל גם בענייננו. לדידי, נגזר מהם, כי גם הזהירים בהטלת חבות על המשטרה, אשר אני רואה עצמי כנמנה על שורותיהם, היו מטילים חבות במקרה שלנו.

31. בדברים שהובאו לעיל יש גם כדי לנטרל את טענת המשטרה (בסעיף 9 לסיכומיה), כאילו תביעה דוגמת התביעה דנן שקולה לתביעה כנגד רשויות התביעה על רשלנות בניהול משפט פלילי שבו זוכה הנאשם, בשל קשיים שיהיו לקרבן העבירה לזכות בתביעה אזרחית פוטנציאלית. לטעמי, הדוגמא שמביאה המשטרה הינה דווקא לסיטואציה אשר בה יש כלים בידי קרבן העבירה לנהל את תביעתו האזרחית בכליו שלו, ואין לראות בתוצאת ההליך הפלילי חזות הכל. לעומת זאת, במקרה שלנו, עומדת על הפרק חקירת משטרה, בנסיבות מיוחדות וייחודיות, שבהן ברור, כי רק למשטרה הכלים והאמצעים לחקור כראוי, בעוד התובעים חסרי כל יכולת וחסרי אונים לפעול ולחקור בעצמם.

מובן, שכנגד הטענה הנ"ל של המשטרה, ייתכן לקום ולומר, באורח כללי וגורף, כי לא צריך להיות כל מחסום בפני תובענה כנגד רשויות התביעה הפלילית, במקרה של רשלנות שהביאה לזיכוי. ככלל, יש שהצביעו, תוך הבאת דוגמאות, על כך שבדיני הנזיקין שבמשפט הישראלי יש "תהליך" של "הרחבת מעגלי האחריות", המתבטא, בין היתר, בפתיחת פתחים רחבים להליכים משפטיים שהם תולדה של ארועים והתרחשויות בהליך משפטי קודם (ראו

י. גלעד, "אוי לדור ששופטיו צריכים להישפט?" עלי משפט ב (תשס"ב) 255).

הסבורים כך יוכלו להדוף בנקל את טענתה הנ"ל של המשטרה.

כשאני לעצמי, הרי שגם בהקשר של תובענה שכזו, אני סבור, שיש להיות זהירים, ולצמצם את חוג המקרים שבהם היא תהיה ראוייה, ותוכל לעבור את הסף. מתוך השוואה לדברים שנאמרו עד כה, הרי שלדעתי, במקרים שבהם גורל קרבן העבירה לעניין האפשרות לזכות לפיצויים מסור כולו בידי רשויות התביעה, אכן עשויות להיות נסיבות שבהן ניתן יהיה להגיש תביעה אזרחית כנגד רשויות התביעה, בגין רשלנות שהובילה לזיכוי.

כדוגמא למצב עניינים כזה, ניתן להעלות מצב שבו אדם נפגע מעדות שקר של עד בהליך פלוני. ההלכה הפסוקה קובעת, כי במקרה כזה לא ניתן להגיש תביעה אזרחית כנגד אותו עד, וכי הדרך הפתוחה בפני אותו נפגע הינה להגיש תלונה פלילית למשטרה, שבעקבותיה יתקיימו ההליכים המתחייבים, ובסופו של דבר, עשוי הנפגע לזכות לפיצויים במסגרת ההליך הפלילי, אם יתקיים כזה כנגד עד השקר (ראו: ע"א 572/74 רויטמן נ' בנק המזרחי, פ"ד כט(2) 57; ראו גם: א.

אלירם, "פיצויים לקרבן העבירה - הצעה לדגם חדש", מחקרי משפט יט (תשס"ב) 205, בע' 227, ה"ש 108). במקרה מיוחד כזה, שבו "שבוי" הנפגע בידי רשויות התביעה הפלילית, מבלי יכולת לפעול בעצמו ובמישרין כנגד עד השקר, ניתן להעלות על הדעת אפשרות של תביעה אזרחית כנגד רשויות התביעה, אם הללו התרשלו בניהול ההליכים הפליליים כנגד עד השקר.

בחוזרנו לענייננו, נאמר, שמכל מקום, אין בטענה הנ"ל של המשטרה, אשר ניתן להשיב עליה לגופה, כדי לשנות מן התוצאה ההולמת את המקרה דנו, שהוא, כאמור, שונה בתכלית.

32. עד כה נמצא לנו, כי, בין לדעת המרחיבים ובין לדעת המצמצמים, הרי שלא קיימים טעמים עקרוניים אשר מתמתם יש לחסום התביעה דן על הסף. כיון שכך, יהא עלינו לבחון האם המשטרה עוולה כלפי התובעים דן, אם לאו.

1. האם המשטרה עוולה כלפי התובעים ?

33. ראינו לעיל, כי, כעקרון, לא חסומה הדרך בפני הגשת תביעת נזיקין בעניינה של חקירה משטרתית. ממה שנאמר עד כה עולה, בין היתר, כי על המשטרה חובת זהירות מושגית בכל הנוגע לחקירות שעליה לערוך ושהיא עורכת. כמו כן, נמצא לנו, כי קיימת גם חובת זהירות קונקרטיית כלפי התובעים דן לערוך את החקירה הספציפית שבה עסקינן, במיוחד לנוכח הנסיבות המיוחדות שבהן מדובר.

34. ראינו לעיל, כי המשטרה לא בצעה חקירה של ממש בנסיבות המקרה. נוכחנו גם לדעת, כי אין המדובר בנסיבות שבהן לא היו למשטרה נתונים שיכלו לאפשר חקירה. אדרבא, היו גם היו נתונים כאלה (ראו לעיל, בסעיפים 6 ו-8 של פסק דין זה).

35. טענתה היחידה של המשטרה היא, כי מטעמים של עומס עבודה רב בתקופה הסמוכה לארוע, וקביעת סדרי עדיפויות בהתאם, לא נחקר המקרה דן, מעבר לפעולות החקירה הראשוניות שבוצעו, אשר נותרו חסרות כל נפקות מעשית, ללא המשך החקירה.

36. כנגד טענה זו טוענים התובעים, בצדק, כי בנסיבות המקרה אין לקבל טענה זו כמסבירה את אי ניהול החקירה על ידי המשטרה, ובודאי שאין היא מצדיקה שלילת פיצויים מן התובעים שנפגעו מדרך התנהלות של המשטרה. במקרה דן, לא הוצגו, כל הנחיות פנימיות, או נהלים כלליים, שמהם ניתן היה ללמוד כי בנסיבות כגון אלה של המקרה דן אין להמשיך בחקירה (ראו סעיפים

30-31 לסיכומי התובעים). גם לא הוצג כל תהליך או מסמך המתעד קבלת החלטה נקודתית, מדוע לא נמשכה ומוצתה החקירה במקרה דנן. הדבר היחיד שמסר עד הנתבעת (אוחיון) הוא ציון מספר ארועים ספציפיים בימים הסמוכים לארוע דנן, אשר בהם תלה את קולר ההימנעות מהמשך החקירה לגביו. על כך יש להשיב בכפליים: ראשית - מה שהוצג לא הוצג בפירוט הראוי, אלא נאמרו רק דברים כלליים וכוללניים, חלף הצגת תכנית עבודה מסודרת ונתונים לעניין סדרי עדיפויות (השוו: ע"א 862/80 עירית חדרה נ' זוהר, פ"ד לו (3) 757, 768). שנית - ובכך העיקר - במכלול נסיבות המקרה, הרי, שמכל מקום, אין במה שנאמר בקשר לכך, כדי להוות הגנה וכיסוי למשטרה. הטעם העיקרי לכך הינו, שבנסיבות המקרה דנן לא מדובר במצב שבו מה שלא ניתן היה לבצע בימים הסמוכים לארוע, שוב לא ניתן לבצעו במועד מאוחר יותר. אדרבא, ההיפך הוא הנכון. משהיו בידי המשטרה נתונים מספיקים לגבי זהות כלי הרכב שבהם מדובר, ונתונים נוספים, כמפורט לעיל, הרי שבאמצעות אותם נתונים ניתן היה דווקא להמשיך בחקירה במועד מאוחר יותר, ובתקופה של רגיעה יחסית. משלא נטען, וממילא גם לא הוכח, כי במהלך כל התקופה שמאז הארוע, ולמעשה, אולי אפילו עד ימים אלה ממש, לא ניתן להמשיך בחקירה ולמצותה, אין לקבל את טענת ההגנה הנ"ל של המשטרה.

37. המסקנה היא, אפוא, כי במקרה דנן המשטרה לא מילאה את חובתה החוקית, לחקור כדבעי. במצב עניינים זה ניתן לומר עליה לפחות, כי התרשלה באופן המחייב מתן פיצוי לתובעים, ולנוכח זניחת החקירה כליל, ניתן להוסיף גם, כי עוולה כלפי התובעים באותן "עוולות חוקתיות" שעניינן פגיעה בכבודם של התובעים.

38. כפי שיוסבר להלן, ניתן לקבוע, כי מחדלי המשטרה ביחס לחקירה הנדונה הסבו לתובעים נזק כלכלי. המדובר בקטילת הפוטנציאל והסיכוי לזכות לפיצוי מן הפורעים, בעקבות תביעה אזרחית, על הנזקים שהסבו לגופם, לנפשם ולרכושם של התובעים. בין שניתן לאותו נזק פוטנציאלי את הכינוי "נזק ראייתי", בין שנכנה אותו בשם אחר, אין כל סיבה שנזק כזה לא יהיה בר-פיצוי.

39. מן האמור עד כה עולה שנתקיימו כל יסודות עוולת הרשלנות.

40. בכל הנוגע לעוולה החוקתית, שגם היא התקיימה בענייננו, כאמור, הרי שהפיצוי עליה נפסק בגין עצם קיומה של "עוולה חוקתית", ללא קשר לשאלת קיומו של נזק בגין אותה עוולה (ראו לעניין זה ע"א 2781/93 דעקה נ' ביה"ח כרמל, פ"ד נג(4) 526, וכן בספרה של פרופ' ד. ברק-ארז, עוולות חוקתיות (בורסי, תשנ"ד), אשר במסגרתו היא מציגה קונסטרוקציות משפטיות שונות שבכוון להביא לתוצאה כזו).

ז. אי הגשת ערר על סגירת תיק החקירה ומועד הגשת התביעה

41. המשטרה טוענת, כי העובדה שהתובעים לא הגישו ערר על ההחלטה לסגור את תיק החקירה (שאותו ניתן להגיש מכח סעיף 64 לחסד"פ), יוצרת מניעות, וחוסמת הגשת התביעה דנן. עוד טוענת היא, כי, מכל מקום, גם אם לא מגיעים עד כדי כך, הרי שיש לזקוף לחובת התובעים אשם תורם בשל כך שנמנעו מהגשת ערר, ובשל המועד המאוחר שבו הגישו את התביעה הנדונה, כחמש שנים וחצי לאחר הארוע. לטענת המשטרה, בכך גרמו לה התובעים נזק ראייתי, במונעם ממנה אפשרות לחקור את המקרה בתקופה קרובה יותר להתרחשותו.

42. המשטרה לא תוכל להוושע מטענות אלה, ויש בהן אפילו כדי לפעול לחובתה.

ראשית - עצם הטענה כי בהגשת ערר, או בהגשה מוקדמת יותר של התביעה האזרחית, היתה מתאפשרת חקירה של המקרה, מחזקת את המסקנה שזכרה כבר לעיל (בסעיף 35), כי המשטרה לא יכולה להסתתר מאחרי העומס בימים הסמוכים לארוע. הגע בעצמך, שאילו זהו המצב, הרי שגם ללא ערר וללא תביעה אזרחית היה על המשטרה לבצע את החקירה כדבעי במועדים שבהם העומס והלחץ היו פחותים.

שנית - באורח עקרוני, אין בקיומו של הסעד המצוי בחסד"פ, בדבר הגשת ערר, כדי לחסום או להוציא אפשרות הגשתה של תביעה אזרחית. לשם השוואה

נפנה למה שנפסק, בהקשר אחר, כי הסעד הקבוע בסעיף 80 לחוק העונשין, לעניין "הוצאות ההגנה מאוצר המדינה", אינו חוסם הגשת תביעה אזרחית באותו עניין עצמו (השוו: ע"א 243/83 עירית ירושלים נ' גורדון, פ"ד לט (1) 113, 127).

שלישית - בנסיבות המקרה דנן, ובין היתר לאור העובדה שההודעה על ההחלטה לסגור את תיק החקירה נמסרה לתובעים מאת המשטרה במועד מאוחר מאד, וצילום החומר נתאפשר רק מאוחר עוד יותר, יקשה עד מאד לשמוע מן המשטרה טענות שעניינן במועדי ההליכים. זאת במיוחד כאשר המשטרה כלל אינה תלויה בתובעים ובפעולות שהם יכלו לנקוט, אלא כל הכלים והנתונים מצויים בידיה, מכח מה שנאסף ונמסר בסמוך לארוע עצמו.

43. בהקשר הנוכחי אין גם נפקות לאסמכתא שמזכירה המשטרה בדמות ת.א. (מח', י-ם) 2233/00 אלאאי נ' מ"י (נספח ב' לסיכומיה). אכן, בנסיבות מתאימות ייתכן שלשיהוי בהגשת תביעה עשויות להיות נפקויות לחובת המשתתף. כך היה, למשל, בעניין אלאאי הנ"ל (שאגב, ערעור על פסק דינו של בית המחוזי שם נדחה ע"י בית המשפט העליון; ראו: ע"א 2840/01 אלאאי נ' משרד הבטחון - פס"ד מ- 18.11.02; טרם פורסם). לא כן במקרה דנן, לנוכח כל שנאמר לעיל.

ח. הפיצוי

44. בנסיון לאמוד את הנזק שנגרם לתובעים עקב התנהלות המשטרה במקרה דנן, יש לפעול באופן הבא:

ראשית - לכמת את הנזק שנגרם לתובעים בפועל עקב מעשי הפורעים.

שנית - להעריך מהו הסיכוי שאילו נערכה חקירה היא היתה מובילה

לאיתור העבריינים, כהמשך לכך - מה הסיכוי שהתובעים היו מגישים נגד

הפורעים תביעה אזרחית וזוכים בה,

וגם - בהנחה שהתרחשו כל אלה, והתובעים היו מחזיקים בידם פסק דין לחובת

הפורעים, מה הסיכוי שהיו זוכים לאכול פירות נצחונם המשפטי, ולממש את פסק

הדין שבו זכו (בהקשר זה יצויין, כי בסעיף 15 של סיכומיה, מדברת הנתבעת על

עניין הערכת הסיכויים. עם זאת, אין היא מציינת את הפרמטרים הנכונים, שאותם יש להביא בחשבון. זאת מכיוון שהחשיבות של החקירה מבחינת התובעים אינה דווקא בהרשעת הפורעים בדין פלילי, אלא בכך שהיא תוכל להביא לזיהויים לצורך הגשת תביעה אזרחית. לכן, יש להביא בחשבון את הפרמטרים שצוינו לעיל).

אך מובן הוא, כי לאור מה שנאמר עד כה בדבר זהות התובעים והשתייכותם, ולצד זה - בעניין מיהות הפורעים ומקום מושבם, דעת לנבון נקל, שדרכם של התובעים לא היתה סוגה בשושנים לגבי כל שנאמר לעיל, והערכת הסיכויים האמורה צריכה להתבצע בהתחשב במצב עניינים זה.

45. לעניין כימות הנזקים, התובעים בכתב התביעה טוענים לנזק מיוחד בסכום של 41,000 ₪, המורכב מנזקי רכוש, בסכום של 21,000 ₪, ומהפסד השתכרות לתובע 1, בעבר בסכום של 20,000 ₪. בנוסף לכך, טוענים הם, כי יש לפסוק פיצוי עבור נזק לא ממוני לכל התובעים.

46. הנתבעת מודה בסעיף 16 של סיכומיה בחלק מן הנזקים ("שמשה קדמית מנופצת, חלון ימני אחורי מנופץ, תקרים לשלושה מגלגלי הרכב, פגיעה קלה בידו השמאלית של התובע"). עם זאת, היא טוענת, שלא הובאו ראיות לגבי המשמעות הכספית של הנזקים, כגון הערכת שמאי בנוגע לרכב, תיעוד רפואי שניתן לבסס עליו פיצויים על נזקים גופניים ונפשיים, וראיות משכנעות בדבר הקשר בין פגיעת התובע 1 לעניין הפגיעה בהשתכרותו.

47. אכן, הוכחת מכלול הנזקים שנגרמו לתובעים כתוצאה מהארוע לא נעשתה על ידיהם באורח ממצה. דומה, שהכל סברו שבמקרה דן העניין הגדול יותר הוא בהכרעה העקרונית, ולא בפרטי הנזקים. מוכן אני גם לצאת מנקודת הנחה שקיימת הגזמה לא מבוטלת באופן שבו מתארים התובעים את פגיעותיהם ונזקיהם. במיוחד בולטת ההגזמה הלא מבוססת בנוגע לעבודתו והשתכרותו של התובע 1. גם אין לשכוח שרכב התובעים היה "קשיש", כבן 22, במועד הארוע. עם זאת, בכל אלה אין כדי להביא לשלילה מוחלטת של פיצויים, אלא רק להביא

להתייחסות אל הנזקים על הצד הנמוך, ובדרך של אומדן, בכל הנוגע לעניינים שלגביהם ניתן היה להביא ראיות טובות יותר ובכלל. העדר ראיות מפורטות אינו שולל את העובדה שהארוע שבו נפגעו התובעים היה חמור, ושהוא הותיר נזקים לרכב, שהנתבעת מודה בהם, וכן הסב לתובעים נזקים גופניים מסויימים, וגם פגע בהם נפשית, ופגע בכבודם, לפחות באורח זמני. על כך יש להוסיף, כי, לאור מה שנקבע לעיל, הרי שחלק ניכר מן הפיצויים שייפסקו כאן הינם פיצויים עבור קטילת הפוטנציאל לזכות לפיצוי מן הפורעים בגין נזק לא ממוני, בעקבות הארועים עצמם. חלק אחר הינו פיצוי "חוקתי" בגין פגיעה מגישה המשטרה, בהימנעותה מלחקור את התלונות כדבעי, וללא קשר לשאלת קיומו של נזק בגינה הפיצויים על נזק לא ממוני ואלה החוקתיים נפסקים ממילא בדרך של אומדן. בהתחשב בכל אלה, ובכך שממילא מרכיב הסיכויים אינו ניתן לכימות מדוייק, אני סבור שיש מקום לפסוק הפיצוי כולו בדרך של פיצוי גלובלי, שייפסק כמקשה אחת לתובעים כולם, אשר כולם בני משפחה אחת (שכללה במועד הארוע שני הורים וילדים בני חודשיים, שנתיים ושלוש).

48. על רקע מכלול נסיבות המקרה, וכל אשר נאמר לעיל, בעיקר לעניין הנזקים, ובנוגע לכך שהנתבעת אינה מפצה על רובם לפי ערכם המלא, אלא רק כפיצוי בגין נזק פוטנציאלי בהתחשב בשעורי הסיכויים (כמבואר לעיל, בסעיף 44),

אני פוסק פיצוי בסכום כולל של

30,000 ₪ למועד פסק דין זה.

ט. כמה הערות בטרם חיתום

49. התביעה שבה עסקנו אינה תביעה רגילה, אלא מיוחדת במינה. דומה, שלא בכדי התובעים הצליחו לגייס אסמכתא אחת בלבד, של בית משפט השלום, לגבי מקרה דומה, שבו נתקבלה התביעה, והנתבעת על אף שהיא מיוצגת ע"י הפרקליטות, אשר בודאי חולשת על מכלול פסקי הדין העקרוניים - לא העלתה בחכתה, ולא הביאה באמתתה, אפילו מקרה אחד שבו נדחתה תביעה דומה. כיוון שכך, ברצוני להוסיף את ההערות שתובאנה להלן.

50. הערה ראשונה, הינה, כי, ככלל, קיימים מצבים שבהם רשות מנהלית בוחרת קו פעולה, אשר במישור המנהלי ניתן לראותו כסביר, ואולם, במישור הפרטי אין בו כדי לשלול פיצויים ממי שנפגע מאותו קו פעולה (השוו: ע"א 862/80, הנ"ל בסעיף 36, בע' 770). במקרה דנן, ייתכן שהמשטרה היתה עומדת במבחני המשפט המנהלי, ואולם, בכך אין די כדי לשחררה מחבות לפצות את התובעים.

51. הערה שניה עניינה בכך, שאין להסיק מפסק דין זה בקורת קטלנית ומשתלחת במשטרה, בקשר להתנהלותה בנסיבות המקרה דנן. הדברים רחוקים מכך עד מאד, וכפי שצויין, אלמלא הצטברות נסיבות מיוחדות וחריגות במקרה דנן, אפשר שהתביעה בכללותה לא היתה מתקבלת. ככלל, מתקבל אצלי הרושם, כי, אכן, בסמוך לתאונה היתה המשטרה נתונה בלחץ, אשר הביא להנחתה בצד של התלונה בקשר לארועים דנן. לאחר מכן נתקיימה בתלונה המימרה: "כיוון דאידחי אידחי" (=כיוון שנדחה יידחה), וכך היא נזנחה, ולא נחקרה כדבעי, על אף שמאוחר יותר היתה אפשרות לעשות זאת, ולא היתה הצדקה שלא לפעול כד.

בהקשר זה יש להסתייג כליל מן האמור בסעיפים 32-34 לסיכומי התובעים, תחת הכותרת "ההסטוריה של אכיפת החוק על מתנחלים". זאת באשר לא הוכח במאומה כי במקרה דנן הימנעות המשטרה מלחקור נבעה מיחס מועדף כלפי המתנחלים, או כל כיו"ב.

52. הערה שלישית, הבאה כהמשך להערות שקדמו לה, עניינה בכך, שבנסיבות המקרה לא זכיתי להבין על מה ולמה עמדה הנתבעת על כך שיינתן פסק דין. אדרבא, בנסיבות דומות, ואפילו כשנדחת כליל תביעה כנגד רשויות המדינה, המקובל הוא שהמדינה מפצה את הנפגעים על נזקיהם, ולו לפני משורת הדין (השוו לקריאה שבפיסקת חיתום לפסק הדין בע"א 6970/99, הנ"ל בסעיף 2). לאור זאת, דווקא פותחת החשיבות שבמיצוי ההליכים המשפטיים, ואכן, זה היה אחד הטעמים לדיון שיזמתי (הנ"ל, בסעיף 16), אשר בו עלו שוב רעיונות

שוניים לפשרה, או לדומה לה. מכל מקום, משנתבקשה הכרעה, לא היה, ואין מנוס ממנה.

53. הערה רביעית עניינה בהדיפת חששות שמביעה הנתבעת בסעיף 11 לסיכומיה, כאילו חיוב המשטרה במקרה דנן יפגע בעבודת המשטרה ובציבור. לטעמי, אין מקום לחרדות כאלה. דברים ברוח זו הובעו, למשל, בע"א 337/81 (הנ"ל, בסעיף 20), בע' 346; יעויין שם.

דברים מפורשים עוד יותר בהקשר זה אומר הנשיא ברק בע"א 429/82 מ"י נ' סוהן (הנ"ל, בסעיף 20), שם הוטלה אחריות על המשטרה בגין רשלנות. וכך מציין שם הנשיא:

"איני סובר כי החלטתנו תביא לשיבוש בסדרי העבודה המשטרתית. על המשטרה לפעול במיומנות ככל אחד ואחד. איננו מטילים עליה חובות שאינן מוטלות עליה בלאו הכי. איננו סבורים, על כן, כי יתרחש כל שיבוש בעבודת המשטרה. נהפוך הוא: תקוותנו היא, שלאור החלטתנו יקפידו המוסמכים לכך כי ההנחיות והכללים יקויימו הלכה למעשה, ובכך ייטב למשטרה עצמה, לפעולתה ולאמון הציבור בה" (שם, בע' 741).

בדברים אלה אתכבד לסיים את פסק הדין.

י. סוף דבר

54. אשר על כל האמור, התוצאה האופרטיבית של פסק דין זה הינה כאמור לעיל, בסעיף 48 של פסק הדין. הסכום שנפסק הינו ליום פסק הדין, והוא כולל, בין היתר, התחשבות בגורמי ההצמדה והריבית עד מועד פסק הדין. כיוון שכך, הוא ישא הפרשי הצמדה וריבית ממועד פסק הדין ואילך.

55. כמו כן תשלם הנתבעת לתובעים סכום כולל של 5,000 ₪, עבור שכ"ט עו"ד ומע"מ והוצאות המשפט גם יחד.

ניתן בהעדר הצדדים היום, ד' בטבת תשס"ג (9 בדצמבר 2002).
המזכירות תשלח עותקים של פסק הדין אל באי כח הצדדים.

רפאל יעקובי,

שופט